

Фразеологізми на НМТ

Бувати
в бувальцях

Закрутити
веремію

Хоч свічки
ліпи

Гріти чуба

Еолова
арфа

Сізіфова праця

Українська MultiTest
Готуйся до НМТ з української
безкоштовно

Telegram

Вступ.ОСВІТА.UA
Головний телеграм-канал
для вступників

Telegram

А

Авгієві стайні

Щось дуже занедбане, повне безладдя.

Аж іскри летять

Дуже енергійно, завзято, запально, докладаючи всіх зусиль.

Азбучна істина

Загальнозрозуміла елементарна річ.

Альфа й омега

Початок і кінець чого-небудь.

Аріаднина нитка

Те, що дає правильний напрямок, допомагає знайти правильний вихід з якоїсь ситуації.

Ахіллесова п'ята

Дошкульне місце, вразлива сторона кого-, чого-небудь.

Б

Бабине літо

Погідні дні на початку осені; павутиння, що літає в цей період.

Бентежити кров

Збуджувати когось.

Бити байдики

Бути без діла, весело проводити час.

Бити в хвіст і в гриву

Дуже сильно діяти.

Білими нитками шитий

Невміло, погано замаскований, виконаний.

Брати в свої руки

Підкоряти кого-небудь своїй волі; керувати кимсь.

Брати в шори

Підкоряти кого-небудь своїй волі, примушувати коритися.

Бувати в бувальцях

Багато бачити, зазнавати в житті.

В

Варити воду

Знущатися з кого-небудь, показувати свої примхи, вередуючи перед ким-небудь, висуваючи надмірні вимоги або прискіплюючись до когось.

Виводити з рівноваги

Позбавляти душевного спокою, порушувати нормальний ритм життя, роботи.

Виводити на чисту воду

Викривати чию-небудь непорядність, підступність, нечесність.

Видно пана по халявах

Людина розкривається в її поведінці.

Вийти в люди

Домогтися певного становища в суспільстві.

Викинути з голови

Перестати думати про кого-, що-небудь, забути когось, щось.

Вискочити на сухе

Уникнути заслуженого покарання, осуду.

Вислизнути з рук

Поступово зникати, зменшуватися, втрачатися.

Високо літати

Посідати високе становище.

Вити вовком

Бути у стані великого розпачу.

Витикати носа

Вийти звідкись або покинути щось.

Вичитувати мораль

Дорікаючи, давати комусь настанови, поради.

Відкривати шлях

Створювати сприятливі умови для досягнення успіху в чому-небудь.

Відкрити душу

Відверто, щиросердно ділитися з ким-небудь своїми заповітними думками, переживаннями, намірами.

Вітер у голові грає

Хто-небудь легковажний, несерйозний.

Води не замутить

Дуже лагідний, скромний, сумирний.

Водити за ніс

Обдурювати кого-небудь певний час, не виконуючи обіцяного або приховуючи щось.

Ганяти собак

Не працювати, нічого не робити; байдикувати.

Гаряча голова

Запальна, нестримна людина.

Геростратова слава

Слава, яка була отримана злочинним шляхом або не хорошими вчинками.

Гладити по голові

Хвалити, заохочувати.

Гнути кирпичу

Гордовито триматися, бути чванливим, гонористим; зазнаватися.

Гнути коліна

Виразити покірність; запобігати перед ким-небудь, підлещуватися до когось.

Голки не підточиш

Дуже якісно, так, щоб не було претензій.

Голову гризти

Набридати розмовами.

Грати на нервах

Дратувати, дразнити кого-небудь, навмисне спричиняти переживання комусь.

Грати очима

Грайливо поглядати на когось, прагнучи звернути на себе увагу, викликати інтерес до себе.

Грати першу скрипку

Бути головним у якій-небудь справі.

Гріти чуба

Витрачати багато сил і енергії, старанно виконуючи якусь роботу; тяжко, виснажливо працювати.

Д

Давати прочухана

Дуже лаяти кого-небудь.

Далеко куцому до зайця

Велика різниця між ким-небудь.

Дамоклів меч

Небезпека або неприємність, що постійно загрожує комусь.

Дати відкоша

Не погоджуватися виходити заміж чи зустрічатися з кимсь; відмовляти кому-небудь у сватанні, залицянні.

До нових віників

Надовго.

До сьомого поту

Дуже виснажливо, понад силу; тяжко.

Е

Еолова арфа

Душа людини, яка відгукується на всі події життя.

Ж

Жовтороте пташеня

Про недосвідчену людину.

З

З доброго дива

Невідомо чому, чомусь, без будь-якої причини.

З душі верне

Який відвертає від себе; осоружний.

З молоком на губах

Хтось дуже молодий, неповнолітній, недосвідчений.

З притиском

Твердо, категорично, суворо, незадоволено.

За версту почути

Відразу можна розпізнати, відрізнити від інших кого-, що-небудь.

За всяку ціну

Обов'язково, неодмінно, за всіляких умов, обставин, незважаючи на будь-які труднощі чи перешкоди.

За милу душу

Охоче, з дуже великим задоволенням.

За тридев'ять земель

Дуже далеко.

Заварити кашу

Затіяти щось дуже складне, клопітне, що загрожує неприємними наслідками.

Задирати голову

Триматися гордовито, зазнаватися, величатися, ставати зарозумілим.

Задирати носа

Гордовито триматися, бути чванливим, гонористим; зазнаватися.

Закрутити веремію

Здіймати колотнечу, спричиняти неспокій; галасувати, вередувати, навмисне шукати причину для сварки, скандалу.

Зарубати на носі

Добре, надовго запам'ятати.

Заходити збоку

Говорити про суть справи натяками, репліками.

Збиватися з ніг

Дуже втомитися, набігавшись, находившись або від різних клопотів.

Збігло за водою

Непомітно і безповоротно зникло щось.

Земля обітована

Місце заповітної мрії.

Зі шкури пнутися

Старатися з усіх сил.

Знати, де раки зимують

Маючи неабиякий досвід, уміти добре розбиратися в ситуації; бути хитрим, спритним.

Золота молодь

Розбещені діти багатих батьків.

Зривати личину

Показувати справжню сутність когось, чогось.

Зривати маску

Викривати кого-небудь, показуючи його справжню сутність, істинні наміри.

І

І води не замутиць

Дуже лагідний, скромний, сумирний.

І кінці в воду

Не залишати ніяких слідів злочину, негідного вчинку.

І кіт не валявся

Хто-небудь ще нічого не робив.

К

Комар носа не підточить

Не буде до чого причепитися, прискіпатися.

Купа на купі

У великій кількості.

Купатися в золоті

Жити в багатстві, щасливо, мати всього вдосталь.

Л

Лепта вдовиці

Невеликий, посильний вклад.

Ловити ґав

Марно витратити час, нічим не займатися; байдикувати.

Ловити кожне слово

Дуже уважно, з цікавістю слухати когось.

Ловити кожну мить

Раціонально використовувати час; дорожити часом.

Ловити момент

Використовувати слушну нагоду; не упускати якоїсь можливості.

М

Милити чуба

Робити зауваження, дорікати кому-небудь за щось; лаяти, картати за щось.

Міцний горішок

Людина зі складним характером.

Мов з гуски вода

Хто-небудь зовсім не реагує на щось; ніщо не впливає, не діє на когось.

Мов на світ народився

Хто-небудь відчуває душевний спокій після страждань, переживань, фізичних мук.

Мозолити руки

Займатися фізичною працею; працювати.

Море по коліно

Хтось нічого не боїться, ніщо не лякає кого-небудь; не страшно комусь.

Мороз пробирає по спині

Комусь стає холодно.

Мотати на вус

Придивлятися, прислухатися до чого-небудь; помічати.

Мухи не зобидить

Хто-небудь дуже добрий, сумирний, лагідний.

Н

На все горло

Дуже голосно.

На всю губу

Великий, значний; заможний, багатий.

На живу нитку

Як-небудь, аби було з'єднане до купи, щоб не розпалося.

На рівному місці

Без якихось видимих причин, безпідставно.

На чистоту

Прямолінійно, щиро, відверто.

Набити собі руку

Набути досвіду, уміння, вправності, майстерності в чому-небудь.

Нагуляти жиру

Поправлятися, товстіти.

Надягати машкару

Приховувати свою справжню сутність.

Накрити мокрим рядном

Вилаяти когось або різко висловити своє незадоволення, сказати щось неприємне.

Намотати на вус

Запам'ятовувати, брати до уваги що-небудь.

Наріжний камінь

Основа, базис.

Не в тім'я битий

Розумний, тямущий, кмітливий.

Не відривати очей

Весь час, уважно, пильно дивитися на кого-, що-небудь, стежити за ким або чимсь; милуватися ким-, чим-небудь.

Не за горами

На невеликій відстані; недалеко, близько; у найближчому майбутньому, незабаром, скоро.

Не йти з думки

Мати нав'язливу думку, хто-небудь не може забути, постійно думає, згадує про когось, щось.

Не показувати очей

Не приходити, не з'являтися куди-небудь, до когось.

Не чути землі під собою

Бути в надзвичайно піднесеному стані; дуже швидко, енергійно.

Невелике цабе

Особа, що не займає високої посади, не має ніякого впливу в суспільстві, в колективі.

Неопалима купина

Те, що живе вічно.

Ні вдень ні вночі

Ніколи.

Ні гаряче ні зимно

Байдуже.

Ні кілка ні дрючка

Нічого.

Ні пари з вуст

Нічого не говорити, затято мовчати.

Ні світ ні зоря

Рано.

Ні сіло ні впало

Зовсім несподівано, раптово; безпідставно; невідомо чому.

Облизня піймати

Потерпіти невдачу, залишитися ні з чим.

Очей не відведеш

Хто-, що-небудь надзвичайно вродливий, гарний, привабливий зовні.

П

Палицею кинути

Близько, недалеко.

Пальцем не ворухнути

Зовсім нічого не зробити для здійснення чого-небудь.

Пасти задніх

Відставати від когось або поступатися перед кимсь у чому-небудь.

Пекти раків

Червоніти переважно від сорому, ніяковіти.

Перемінитися на лиці

Набувати незадоволеного, часом нездорового виразу (обличчя) у зв'язку з чим-небудь; переживати, нервувати, червоніти, бліднути.

Під дудку стрибати

Діяти, перебувати під чужим впливом.

Підвернутися під руку

Випадково опинитися поблизу.

Підносити до небес

Надмірно вихваляти кого-небудь.

Піймати синицю в руку

Досягти чогось важливого, бажаного.

Піррова перемога

Сумнівна перемога, що не виправдовує жертв.

Плескати язиком

Багато говорити про щось неістотне, пусте; базікати, теревенити.

Плести химери

Говорити щось пусте, неістотне.

Подавати руку

Підтримувати когось, допомагати кому-небудь у скрутний для нього час.

Показати товар лицем

Представити що-небудь з кращого боку, у найкращій якості.

Показати, де раки зимують

Провчити кого-небудь, завдаючи йому неприємностей, прикroachів.

Поливати брудом

Несправедливо звинувачувати когось у чомусь; обмовляти, неславити, ганьбити.

Попасти в тенета

Опинитися у скрутному становищі, у несприятливих умовах.

Попасти на слизьке

Опинитися у скрутному становищі.

Пороху не вигадас

Позбавлений кмітливості, який не може додуматися до чогось, здогадатися про щось.

Поставити на карту

Ризикувати чим-небудь заради мети, успіху.

Поставити на місце

Певними діями, зауваженнями змусити когось опам'ятатися від зарозумілості, нескромності.

Поставити на ноги

Виростити, виховати когось.

Поставити на чолі

Надати провідної ролі, зробити керівником, вождем кого-, чого-небудь.

Поставити перед фактом

Повідомляти про те, що вже відбулося, сталося.

Потрапити в павутину

Потрапити в безвихідну ситуацію.

Потрапити в тенета

Опинитися в скрутному становищі, в несприятливих умовах; опинитися під впливом чого-небудь.

Починати здалека

Не розкривати одразу своїх думок, намірів; говорити натяками.

Прокрустове ложе

Те, що виступає мірилом, під яке штучно, насильно підганяють що-небудь, пристосовуючи до нього.

Прописати їжицю

Суворо покарати кого-небудь, картати, дорікати, лаяти.

Птах високого польоту

Людина, яка займає значне становище в суспільстві і має владу, вагу, великий вплив у якомусь колективі.

Пускати бісики

Кокетувати, загравати з ким-небудь.

Пустити червоного півня

Підпалити що-небудь, викликати пожежу з метою розплати, помсти.

Рвати боки

Нестримно, безугавно сміятися, реготати; надриватися від реготу.

Рвати вуха

Викликати неприємні відчуття, вражати (про звуки).

Рвати горло

Дуже кричати, галасувати.

Рвати руки

Дуже важко, багато з надмірним напруженням, над силу працювати.

Розкривати карти

Переставати приховувати свої (або чийсь) плани, наміри тощо; починати діяти відкрито.

Розуму не позичати

Хто-небудь дуже розумний, тямущий.

Рота не розкрити

Мовчати, нічого не говорити.

Руки загребуці

Хто-небудь дуже жадібний, ненаситний, прагне до наживи.

Руки не доходять

Хто-небудь не може займатися чимсь, робити щось, переважно через велику зайнятість, брак часу.

Руки не підіймаються

Не вистачає рішучості; сумління не дозволяє щось зробити.

Руки сверблять

Дуже хочеться.

С

Світла голова

Розумна, кмітлива людина.

Сізіфова праця

Надзвичайні зусилля, спрямовані на досягнення чогось, які не дають бажаних результатів; непосильне щось.

Сім п'ятниць на тиждень

Часта й легка зміна своїх рішень.

Сісти в калюжу

Потрапити в дуже незручне або смішне становище; зазнавати у чомусь невдачі.

Скреготати зубами

Виявляти гнів, роздратування, невдоволення.

Слова не видавиш

Хтось мовчазний, неговіркий, небалакучий.

Спасти з лиця

Ставати блідим, змученим; марніти.

Співати дифірамби

Захвалювати кого-небудь; вихваляти щось.

Ставати дибки

Не погодитися з чим-небудь, заперестувати.

Стелитися під ноги

Догоджати кому-небудь, принижуючись та втрачаючи людську гідність.

Стояти біля керма

Очолювати що-небудь, керувати чимсь.

Стріляний горобець

Досвідчена, бувала людина, яку важко перехитрити, обдурити.

Сухий хліб їсти

Жити у нестатках, у бідності, нужді.

Сховатися у шкаралуцу

Не довіряти нікому, заглибитися у власні переживання.

Т

Теревені правити

Говорити про щось незначне, дріб'язкове, марнуючи час; займатися балаканиною; говорити дурниці, нісенітниці; базікати.

Топтати ряст

Жити.

Тримати в чорному тілі

Суворо поводитися з ким-небудь, позбавляти волі, свободи, дій.

Тримати хвіст бубликом

Не журитися, зберігати почуття оптимізму; бути впевненим.

Тягти жили

Забирати у когось усі кошти; вимотувати, вимучувати когось важкою, обтяжливою роботою; тяжко експлуатувати кого-небудь.

У

У вогонь і воду

Куди завгодно; на все.

У свинячий голос

Несвоєчасно.

Ударити по руках

Домовитися про щось, прийти до згоди, рукостисканням виражати згоду в чому-небудь.

Укрутити хвоста

Приборкати, домогтися послуху.

Уривати терпець

Доводити кого-небудь до втрати ним рівноваги, спокою.

Ухопити шилом патоки

Зазнати невдачі; невдало зробити що-небудь; не досягти нічого.

Х

Ходити довкола

Не торкатися суті якої-небудь справи, говорити не прямо, а відволікаючи когось від головного.

Хоч відбавляй

Дуже багато.

Хоч вовком вий

Уживається для вираження безвихідного, скрутного становища, великого відчаю, досади через неможливість що-небудь змінити.

Хоч голки збирай

Видно, ясно.

Хоч греблю гати

Дуже багато, велика кількість кого-, чого-небудь.

Хоч з лиця воду пий

Дуже гарний, вродливий.

Хоч за раму клади

Дуже гарний, вродливий.

Хоч картину малюй

Хтось дуже гарний, вродливий.

Хоч кричи

Уживається для вираження надзвичайно скрутного або безвихідного становища, відчаю.

Хоч оком світи

Темно.

Хоч свічки ліпи

М'який, не дуже принциповий, слабохарактерний.

Хоч у вухо бгай

Дуже лагідний, покірний, податливий.

Хоч у рамці вправ

Хто-небудь дуже гарний, вродливий.

Ч

Через пень колоду

Абияк, не так як треба.

Честь мундира

Гідність особи як представника певної організації.

Читати молитву

Дорікати кому-небудь, лаяти, сварити когось.

Ш

Шапкою докинути

Близько.

Щ

Що б там не було

За будь-яких умов, обставин; неодмінно.

Я

Язик без кісток

Хто-небудь занадто балакучий, говіркий.

Як бджіл у вулику

Дуже багато, безліч.

Як білка в колесі

Бути постійно заклопотаним, мати багато роботи, турбот.

Як в око вліпити

Сказати доречно, влучно.

Як гора з плечей

Хтось відчув полегшення, звільнившись від важких обов'язків, сумнівів, турбот.

Як горіхи лущити

Виконувати легко, без зусиль.

Як гриби після дощу

Швидко й у великій кількості.

Як грім з ясного неба

Несподівано, раптово, зненацька.

Як дві краплі води

Схожий.

Як з воску зліплений

Дуже виснажений, блідий, змарнілий.

Як з місяця впасти

Не знати того, що відоме всім.

Як засватана дівка

Несміливий.

Як камінь з душі

Кому-небудь стало легко, спокійно; хто-небудь відчуває душевну полегкість, заспокоївся.

Як камінь під гору котити

Докладати зусиль, дуже важко.

Як кіт наплакав

Дуже мало.

Як курка лапою

Недбало, неохайно, неакуратно.

Як лисому гребінь

Уживається для виразу категоричного заперечення змісту зазначених слів; зовсім не треба (потрібно).

Як мильна бульбашка

Тимчасовий.

Як мокро горить

Повільно.

Як на вугіллі

У стані дуже сильного хвилювання, збудження.

Як на голках

У стані надзвичайного нервового збудження, збентеження, хвилювання; неспокійно, тривожно, нетерпляче.

Як на долоні

Дуже добре, чітко, виразно.

Як на пожежу

Дуже голосно; дуже швидко.

Як на світ народився

Хто-небудь відчуває душевний спокій чи має добре самопочуття після страждань, переживань, фізичних мук.

Як п'яте колесо

Зайвий.

Як рак свисне

Невідомо скільки, невідомо коли, дуже довго.

Як свиня на коня

Уживається для вираження повного заперечення змісту речення.

Як свої п'ять пальців

Дуже добре, досконало.

Як Сірку муху з'їсти

Дуже легко.

Як торішні бублики

Щось непотрібне, зайве.

Як у воду дивитися

Безпідставно передбачати що-небудь, пророкувати.

Як у воду опущений

Дуже похмурий, зажурений, сумний і т.ін. хто-небудь; приголомшений, засмучений.

Як у колесі білка

Бути дуже заклопотаним.

Як у kota сліз

Дуже мало.

Як у рот води набрав

Втративши здатність або бажання говорити, мовчати; мовчки.

Як у тумані

Нечітко, невиразно.

Як церковна миша

Бідний.

Як чорна хмара

Дуже сумний, похмурий, невеселий, невдоволений.

